www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
January 2013

# Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

## Aonad 3

## Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

**[GLW41]**

**DÉARDAOIN 10 EANÁIR, MAIDIN**

**AM**

45 nóiméad.

**TREOIR D'IARRTHÓIRÍ**

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Comhlánaigh le peann gorm nó le peann dubh. **Ná scríobh le peann luaidhe ná le peann glóthaí.**
Ba chóir an t-iatán (ina bhfuil Foinse A) a úsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i Roinn B.
Freagair **gach ceann** de na **cúig** cheist.

**EOLAS D'IARRTHÓIRÍ**

Is é 40 an marc iomlán don pháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

8018.03

www.xtrapapers.com

## Roinn A

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

**An ilchineálacht agus cuimsiú i dTuaisceart Éireann agus sa domhan mór is ábhar don cheist seo.**

1 **(a)** Ainmnigh dóigh **amháin** ar féidir le daoine a bhféiniúlacht chultúrtha a chur in iúl.

______________________________________________ [1]

**(b)** Mínigh buntáiste **amháin** do dhuine óg as a bheith ina chónaí i sochaí ilchultúrtha.

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________ [2]

**(c)** Mínigh cad é a chiallaíonn steiréitíopáil.

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________ [2]

| Scrúdaitheoir Amháin | |
|---|---|
| Marcanna | Athmharc |
| Iomlán Cheist 1 | |
| | |

www.xtrapapers.com

**Cearta agus freagrachtaí maidir le mórcheisteanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda is ábhar don cheist seo.**

| Scrúdaitheoir Amháin | |
|---|---|
| Marcanna | Athmharc |

**2** **(a)** Ainmnigh Eagraíocht Neamhrialtasach (NGO) **amháin** a bhíonn ag obair le Cearta Daonna a chosaint.

______________________________________________ [1]

**(b)** Sainaithin agus mínigh dóigh **amháin** ar féidir Cearta Daonna an duine óig a shárú.

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________ [2]

**(c)** Sainaithin agus mínigh fáth **amháin** ar cuireadh Dearbhú Uilechoiteann Chearta an Duine (UDHR) ar bun.

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________ [2]

| Iomlán Cheist 2 | |
|---|---|
| | |

**[Tiontaigh an leathanach**

www.xtrapapers.com

**Institiúidí daonlathacha ríthábhachtacha agus an ról atá acu le cuimsiú, le ceartas agus le daonlathas a chur chun cinn is ábhar don cheist seo.**

| Scrúdaitheoir Amháin | |
|---|---|
| Marcanna | Athmharc |

**3** **(a)** Ainmnigh **dhá** roinn rialtais i bhFeidhmeannas Thuaisceart Éireann.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

**(b)** Sainaithin agus mínigh **dhá** ról atá ag Tionól Thuaisceart Éireann.

1. ______________________________

______________________________

______________________________

______________________________ [2]

2. ______________________________

______________________________

______________________________

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

**(c)** Sainaithin agus mínigh **dhá** dhóigh ar féidir le hinstitiúid dhaonlathach an ceartas agus an cuimsiú a chur chun cinn.

1. ______________________________

______________________________

______________________________

______________________________ [2]

2. ______________________________

______________________________

______________________________

______________________________ [2]

| Scrúdaitheoir Amháin | |
|---|---|
| Marcanna | Athmharc |
| | |
| Iomlán Cheist 3 | |
| | |

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

## Roinn B

| Scrúdaitheoir Amháin | |
|---|---|
| Marcanna | Athmharc |

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

**4** Léigh **Foinse A** agus bain úsáid aisti leis an cheist seo a fhreagairt.

**(a)** Mínigh **dhá** ghné de shochaí dhaonlathach.

1. ______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________ [2]

2. ______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________ [2]

www.xtrapapers.com

(b) Mínigh na buntáistí do dhuine óg as obair dheonach a dhéanamh sa phobal.

[6]

| Scrúdaitheoir Amháin | |
|---|---|
| Marcanna | Athmharc |
| | |
| Iomlán Cheist 4 | |
| | |

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

**5** Trí thagairt a dhéanamh do **Foinse A agus** do do chuid eolais féin, meas an tionchar a bhíonn ag Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (NGOs) maidir le dul i ngleic le bochtanas domhanda.

[10]

| Scrúdaitheoir Amháin | |
|---|---|
| Marcanna | Athmharc |
| Iomlán Cheist 5 | |
| | |

www.xtrapapers.com

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

www.xtrapapers.com

**NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO**

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

8018.03

www.xtrapapers.com

# NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

| Don Scrúdaitheoir amháin | |
|---|---|
| Uimhir Ceiste | Marcanna |
| 1 | |
| 2 | |
| 3 | |
| 4 | |
| 5 | |
| Marc Iomlán | |

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
January 2013

# Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3

Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

**[GLW41]**

**DÉARDAOIN 10 EANÁIR, MAIDIN**

# FOINSE A

www.xtrapapers.com

## Iatán: Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

**Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.**

### FOINSE A

Sa chóras daonlathais tá ceart vótála agus an ceart le rialtas a thoghadh ag daoine. Sa chóras daonlathais tá dlíthe ann le daoine a chosaint. Tá Cearta Daonna ag saoránaigh agus tá an cead acu a gcuid tuairimí a chur in iúl.

Spreagtar daoine óga le tacaíocht a thabhairt don daonlathas trí pháirt a ghlacadh in obair dheonach. Cuidíonn sé seo le daoine óga a bheith ag foghlaim faoi mhórcheisteanna an phobail agus faoi mhórcheisteanna saoránachta, agus scileanna a fhorbairt, mar shampla ag obair le daoine eile. Tig leo fosta bualadh le cairde nua agus caidreamh le daoine ó chultúir dhifriúla a chothú.

Chomh maith leis sin tig le daoine óga a bheith páirteach i mórcheisteanna domhanda. Mar shampla, thiocfadh leo obair a dhéanamh le heagraíochtaí neamhrialtasacha (NGOs) a bhfuil sé mar aidhm acu an bochtanas i dtíortha bochta a laghdú. Cuidíonn siad le daoine atá beo bocht trí airgead a chruinniú. Úsáideann siad an t-airgead seo le bia, le huisce agus le soláthairtí míochaine a chur ar fáil agus le daoine a theagasc lena bheith neamhthuilleamaíoch. Is féidir, áfach, go mbeidh maoiniú teoranta agus foireann theoranta acu.

*Source: Dr Alan McMurray, CCEA*